

**DECRET 108/2005, DE 21 D'OCTUBRE, PEL QUAL ES REGULEN
LES CONDICIONS TÈCNiques D'AUTORITZACIONS I CONCESSIONS
D'AIGÜES SUBTERRÀNIES I D'EXECUCIÓ I ABANDONAMENT DELS SONDEJOS
EN L'ÀMBIT DE LES ILLES BALEARS¹**

*(BOIB núm. 163, de 29 d'octubre de 2005;
correcció d'errades BOIB núm. 83, de 10 de juny de 2006)*

I

De conformitat amb l'art. 10.8 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, la nostra comunitat autònoma té competències exclusives sobre 'règim d'aigües i aprofitaments hidràulics, canals i regadius. Aigües minerals i termals. Ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics'. En virtut de dita disposició, mitjançant Reial decret 115/1995, de 27 de gener, es van transferir a les Illes Balears, les competències en matèria d'aigües, que van ser assumides mitjançant Decret 29/1995, de 23 de març. Aquesta competència exclusiva, suposa que la comunitat autònoma pot fer un desenvolupament legislatiu i reglamentari en matèria d'aigües a les Illes Balears.

II

Com antecedent de la regulació de la obligació que regula el present projecte de Decret, destaca el Decret 88/00 de mesures especials per a la gestió dels recursos hídrics que, en aplicació de l'existència d'una situació de les previstes dins l'article 56 de la Llei d'aigües, va recollir dins el seu article 5, l'obligació d'instal·lació de comptadors individuals i de fontaneria de baix consum.

III

El Govern de les Illes Balears, mitjançant Decret 88/2000, de 16 de juny, va establir mesures especials per a la gestió dels recursos hídrics, a l'empara del que disposava l'art. 56 de la Llei d'aigües, aleshores vigent, atesa la concurrència d'una situació de sequera extraordinària, una sobreexplotació greu dels aquífers i la seva progressiva salinització. Aquesta norma tenia com objecte l'establiment de mesures especials sobre la utilització del domini públic hidràulic, encara que hagués estat objecte de concessió, en l'àmbit territorial de les Illes Balears, i donada la situació d'escassetat de recursos hídrics, procedia a l'ordenació de la seva explotació de la forma més convenient per a l'interès general.

IV

El Pla Hidrològic de les Illes Balears, aprovat pel Reial decret 378/2001, de 6 d'abril, (BOE núm. 96, de 221 d'abril) al seu art. 42 regula amb caràcter general les condicions tècniques que han de reunir els projectes de captació i l'execució d'aquests i presentació dels resultats.

---

¹ Cal tenir en compte que l'apartat 1 / de la disposició derogatòria de la Llei 7/2012, de 13 de juny, de mesures urgents per a l'ordenació urbanística sostenible ([BOIB núm. 91, de 23 de juny de 2012](#)), ha derogat aquest Decret només en el que es refereix a les autoritzacions d'explotació d'aigües subterrànies amb volum inferior a 7.000 m³/any.

V

La Llei 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 186, de 30 de desembre) al seu art. 35 faculta l'Organisme de Conca en relació amb l'aprofitament i el control dels cabals concedits i les condicions de les obres de captació, assenyalant que, mitjançant Decret, s'han de determinar les condicions tècniques generals per a la realització de captacions i abandonaments, a les quals cal ajustar-ne els projectes i l'execució, a fi de garantir la protecció del domini públic hidràulic de tota mena de contaminació.

VI

L'Ordre del conseller de Medi Ambient de 16 de desembre de 2003, en desenvolupament del Decret 88/2000, de 16 de juny, sobre mesures especials per a la gestió dels recursos hídrics, establia les condicions a les quals s'han d'ajustar les noves autoritzacions i concessions d'aigües subterrànies en l'àmbit territorial de les Illes Balears.

VII

En data 1 d'octubre de 2004 la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears dictà les sentències núm. 720 i 721, que van resoldre els recursos interposats per l'entitat Empresa Municipal d'Aigües i Clavegueram, SA (EMAYA) i per l'Associació d'Empresaris Subministradors d'Aigua de Balears contra el Decret 88/2000, de 16 de juny, de la Conselleria de Medi Ambient, pel qual s'adopten les mesures especials per a la gestió dels recursos hídrics en aplicació de l'art. 56 de la Llei d'aigües. En el veredict de les citades sentències s'estimen parcialment els recursos interposats, declarant disconformes a l'ordenament jurídic i declarant nuls una sèrie d'articles, o part d'ells que, segons el Tribunal, no contenen mesures immediates destinades a tallar una situació d'emergència, sinó que més aviat contenen enunciats propis de la planificació de l'aprofitament dels recursos hídrics.

VIII

Per tot això i, no a l'empara de l'art. 56 del Text refós de la Llei d'aigües, sinó a l'empara de la competència exclusiva que té la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèria de recursos hídrics, s'acorda regular novament, per una part, les condicions en les que es poden atorgar autoritzacions d'explotació i de les concessions d'aigües subterrànies, i les condicions tècniques d'execució i abandonament dels sondejos, en aplicació de l'art. 35 de la Llei 8/2004, de 23 de desembre, tot en relació amb l'art. 42 del Pla Hidrològic de les Illes Balears.

Pel que fa a les autoritzacions d'aigües subterrànies, només s'ha introduït un canvi respecte a la regulació que s'establia en el Decret 88/2000, de 16 de juny, i en l'Ordre de 16 de desembre, que el desplega, consistent a rebaixar el volum anual màxim de 500 m³/any a 200 m³/any, per entendre que aquest paràmetre és suficient per a l'abastiment d'un habitatge aïllat en sòl rústic a les Illes Balears. Aquesta reducció es fa a l'empara normativa del que es preveu a l'article 35.2 de la Llei 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública, el qual estableix

la possibilitat que l'Administració hidràulica, amb caràcter temporal, condicioni o limiti l'ús del domini públic hidràulic per tal de garantir-ne l'explotació racional.

La resta d'aspectes que regula el Decret 88/2000, que es deroga totalment amb el present Decret, queden regulats en altres normes, així doncs, els criteris i requisits de la tramitació administrativa de les autoritzacions i concessions ja figuren a l'article 42 del Pla Hidrològic i, el procediment per atorgar-les s'estableix en el Decret 51/2005, de 6 de maig, publicat en el BOIB núm. 74 de 14 de maig de 2005, sobre l'obligació d'instal·lació de comptadors individuals d'aigua, així com, instal·lacions de fontaneria de baix consum i estalviadora d'aigua.

Pel que fa a les condicions tècniques d'execució i abandonament dels sondejos i, a efectes de protecció del domini públic hidràulic, es considera convenient desenvolupar i concretar els aspectes constructius de les captacions segons les diferents situacions hidrogeològiques, que són extremadament variades, en funció de les característiques hidrogeològiques, de disposició geomètrica, de profunditat del nivell freàtic, de tipus d'aqüífer, etc. És idò impossible plasmar i detallar totes les situacions possibles i els paràmetres a aplicar en cada cas. Cada circumstància concreta s'ha d'analitzar en els corresponents estudis hidrogeològics preceptius (art. 42 PHIB) mitjançant els mètodes de valoració adequats (G.O.D., IMPACT, REMSE, BOLSENKONTER, etc.) Sense perjudici de les normes que per a cada aqüífer o zona del mateix puguin establir-se en els futurs plans d'explotació, s'estableixen una sèrie de situacions hidrogeològiques tipus que permetin agrupar els paràmetres a aplicar en una sèrie de rangs.

En definitiva, cal destacar que, dins el present projecte i, a l'empara de l'article 35.2 de la Llei 89/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública, s'estableixen les condicions tècniques de les autoritzacions i concessions d'aigües subterrànies, i les d'execució i abandonament dels sondejos. Però, el procediment de tramitació d'aquestes autoritzacions i concessions es regula dins el Decret, pel qual es regula la tramitació de les autoritzacions d'explotació d'aigües subterrànies i les responsabilitats dels directors facultatius en l'execució dels sondejos.

IX

S'estableix la possibilitat de controlar el compliment del que s'estableix en el present projecte a l'empara de l'establert a l'article 23.1.b del Text refós de la Llei d'aigües, que disposa com una de les funcions de l'Organisme de Conca (l'equivalent del qual en la comunitat autònoma de les Illes Balears és 'l'Administració Hidràulica'), la d'administrar i controlar el domini públic hidràulic. A això s'afegeix el que disposa l'article 6.1 e) que estableix la policia d'aigües, com a competència del director general de Recursos Hídrics.

X

En l'elaboració del present Decret, s'han complimentat els tràmits d'audiència i participació dels ciutadans que estableix la legislació vigent, així com la dels professionals afectats pel seu contingut i la dels Ens Territorials mitjançant la convocatòria d'una reunió del Ple del Consell Balear de l'Aigua que es va celebrar el dia 14 de desembre de 2004, en el qual se n'estudià el projecte i, per majoria dels presents, s'acordà informar-lo favorablement.

En virtut d'això, d'acord amb el que disposa l'art. 33.2 de la Llei 4/2001, de 14 de març, consultats el Consell Balear de l'Aigua i d'acord amb el Dictamen del Consell Consultiu de les Illes Balears, a proposta del conseller de Medi Ambient i havent-ho considerat el Consell de Govern, en sessió de 21 d'octubre de 2005

DECRET

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

L'objecte del present Decret és regular, les condicions de les autoritzacions d'explotació i de les concessions d'aigües subterrànies, així com les condicions tècniques d'execució i abandonament dels sondejos, en l'àmbit de les Illes Balears.

TÍTOL I CONDICIONS TÈCNIQUES D'AUTORITZACIÓ I CONCESSIÓ D'AIGÜES SUBTERRÀNIES

Article 2. Autoritzacions

1. Les noves autoritzacions d'explotació d'aigües subterrànies a les Illes Balears només es poden concedir per a cabals instantanis màxims de 0,5 l/s i volums màxims de 200 m³/any per habitatge aïllat en sòl rústic que disposin de cèdula d'habitabilitat o acreditin una antiguitat superior a l'1 de març de 1987 mitjançant el corresponent certificat municipal, o disposin de llicència municipal d'obres en execució.

Així mateix, es poden atorgar noves autoritzacions per equipaments públics i activitats comercials, industrials o de serveis legalment autoritzades en sòl rústic, o que acreditin la seva antiguitat amb anterioritat i de la mateixa forma que la prevista en el paràgraf anterior, excepte les activitats agrícoles, les quals estan regulades en una altra norma. Els cabals instantanis i volums anuals s'han de determinar cas per cas en l'autorització, en funció de les necessitats adequadament justificades, d'acord amb el que disposa l'art. 13 de la part normativa del Pla hidrològic de les Illes Balears, aprovat pel Reial decret 378/2001, de 6 d'abril.

2. S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior les sol·licituds d'autorització en les unitats hidrogeològiques de Deià, Puig Roig, Fonts de Sóller, Manacor, Fornells i zona central de Migjorn-Menorca (exceptuades les plataformes de Ciutadella i Sant Lluís) que es regeixen pel que disposa l'art. 40 del Pla hidrològic de les Illes Balears, pel que fa a cadascuna d'aquestes.

Article 3. Concessions

1. En les unitats hidrogeològiques no classificades, les noves concessions s'han de limitar, en els seus paràmetres, als recursos disponibles fixats en el Pla hidrològic de les Illes Balears.

2. Als efectes prevists en el paràgraf anterior, es consideren els volums ja atorgats des de la redacció del Pla, en base a l'estadística de la Direcció General de Recursos Hídrics.

Article 4. Disposicions comunes a les noves autoritzacions i concessions

1. Es prohibeix tota nova captació en la franja d'1 km de la línia de costa a l'illa de Mallorca, i de 500 m a les illes de Menorca i Eivissa, exceptuades les captacions d'aigua amb un contingut de sal equivalent a l'aigua de mar, als efectes de dessalació o altres usos degudament justificats. Aquestes captacions s'han de realitzar amb l'autorització prèvia, en les condicions tècniques que s'estableixin en cada cas, segons les característiques i situació hidrogeològica de l'aqüífer, i a una distància de la costa no superior a 100 m, llevat dels casos degudament justificats mitjançant l'oportú estudi hidrogeològic.

2. Les noves autoritzacions i concessions que s'atorguin són a mode de precari, d'acord amb el que disposen els arts. 25.2 (estableix la reserva de cabal per a Mallorca), 29.2 (estableix la reserva de cabal per a Menorca) i 32 (estableix la reserva de cabal per a Eivissa) del Pla hidrològic de les Illes Balears, en relació amb l'art. 55.3 del vigent Text refós de la Llei d'aigües, podent l'Administració hidràulica modificar dites extraccions en funció de la situació dels aqüífers, sense que dites modificacions donin lloc a indemnització.

3. Totes les mesures tindran caràcter temporal fins que s'aprovin els Plans d'Explotació, l'aprovació del qual, preveu el Pla Hidrològic.

Article 5. Excepcions en l'aplicació de les condicions d'explotació

Estan exemptes de l'aplicació de les condicions d'explotació a què es refereix aquest Decret i, en conseqüència, poden atorgar-se:

1. Les captacions que impliquin reordenació d'aprofitaments existents, sempre que no generin nous drets.
2. Les concessions d'aigües subterrànies per a usos agraris atorgats a l'empar del Decret 58/2005, de 27 de maig, pel qual es regula l'atorgament de concessions per a usos agraris.
3. Les concessions que se sol·licitin per modificacions de captacions existents que no impliquin augment dels paràmetres d'explotació autoritzats.

TÍTOL II

CONDICIONS TÈCNIQUES MÍNIMES D'EXECUCIÓ DE SONDEJOS I ABANDONAMENT DE SONDEJOS

Article 6. Condicions tècniques mínimes d'execució de sondejos

1. Amb la finalitat de protegir el domini públic hidràulic subterrani de qualsevol tipus de contaminació, l'execució de sondejos de captació d'aigües subterrànies s'ha d'ajustar a les següents condicions tècniques mínimes:

A) Cementació:

Els projectes d'execució de sondejos han d'incorporar les corresponents operacions de cementació que garanteixin que el sondeig no és una via preferent de contaminació del domini públic hidràulic i, com a mínim, el següent:

1. En els aqüífers lliures:

- a) Depòsits detrítics. S'ha de cementar l'espai anular entre la canonada i la paret del sondeig a una profunditat d'entre 10 i 15 m comptant des de la superfície del terreny.

La distància mínima a focus existents de contaminació efectiva o potencial és de 30 metres per a les fosses sèptiques homologades, abocament d'efluent d'aquestes, depòsits superficials temporals d'adobs orgànics, o altres similars i, de 50 metres per a conduccions d'hidrocarburs i els seus depòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals, i altres focus similars.

- b) Calcarenites 'sensu stricto'. S'ha de cementar una profunditat d'entre 15 i 25 metres.

La distància mínima a focus existents de contaminació efectiva o potencial és de 50 metres per l'abocament de l'efluent de fosses sèptiques, depòsits superficials temporals d'adobs orgànics, o altres similars, i de 100 metres per a conduccions d'hidrocarburs i els seus depòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals i altres focus similars.

- c) Calcàries fissures ('grava'). S'ha de cementar una profunditat d'entre 20 i 30 m.

La distància mínima a focus existents de contaminació efectiva o potencial, és de 50 metres per a l'abocament de l'efluent de les fosses sèptiques, depòsits superficials temporals d'adobs orgànics, o altres similars, i de 100 metres per a conduccions d'hidrocarburs i els seus depòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals, i altres focus similars.

- d) Calcarenites carstificades. S'ha de cementar una profunditat d'entre 25 i 40 m.

La distància mínima a focus existents de contaminació efectiva o potencial, és de 100 metres per a l'abocament de l'efluent de les fosses sèptiques, depòsits superficials temporals d'adobs orgànics, o altres similars, i de 200 metres per a conduccions d'hidrocarburs i els seus depòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals, i altres focus similars.

- e) Calcàries carstificades. S'ha de cementar una profunditat d'entre 40 i 55 m.

La distància mínima a focus existents de contaminació efectiva o potencial, és de 200 metres per a l'abocament de l'efluent de les fosses sèptiques, depòsits superficials temporals d'adobs orgànics, o altres similars, i de 400 metres per a conduccions d'hidrocarburs i els seus depòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals, i altres focus similars.

En els aqüífers lliures dels tipus b), c), d) i e), la distància mínima a fosses sèptiques homologades és de 30 metres.

2. En els aqüífers captius, superposats i multicapa:

- a) Aqüífer captiu amb cobertura impermeable de gruix major a 5 m. S'han de cementar els primers cinc metres. Si la cobertura té menys gruix s'ha de cementar fins al sostre de l'aqüífer.

En els aqüífers captius la distància mínima de perforació a focus existents de contaminació efectiva o potencial (fosses sèptiques homologades, abocaments dels seus efluent, etc.) és de 10 m i de 30 m la distància a conduccions d'hidrocarburs i els seus dipòsits enterrats, conduccions d'aigües residuals, etc.

- b) Aqüífers superposats. Quan es tracti d'aqüífers superposats (el primer lliure i els següents captius) la perforació només n'ha d'explotar un, dels aqüífers, aïllant adequadament la resta. Dit aïllament s'ha d'efectuar mitjançant cementació o segellat de l'anell entre l'entubat i la paret del sondeig almenys en un gruix de cinc metres en el o els nivells confinants. La resta de l'anell pot omplir-se de grava. Si el gruix de les capes confinants és menor de cinc metres s'han de segellar en tot el seu gruix.

- c) Aqüífers multicapa.

Quan es tracti d'aqüífers multicapa, s'ha de seguir el mateix procediment que per als aqüífers superposats.

3. Requisits comuns per a tots els aqüífers:

- a) En cap cas no s'ha de descendir la canonada de revestiment pel mètode de barra i perforacions, excepte quan les citades perforacions se segellin novament mitjançant soldadura contínua, una vegada col·locat cada tram.

- b) Per a garantir l'operativitat de la cementació és precís adoptar les següents mesures tècniques:

- Una corona mínima de 5 cm entre la canonada i la paret del sondeig.
- A efectes de garantir la durabilitat de la protecció del domini públic hidràulic, la utilització de tubs de 'xapa naval', d'un mínim de 4 mm de gruix o equivalents.
- La utilització de centradors situats a 120º, com a mínim cada 12 m.
- Lletada de cementació amb entre un 2 i un 6% de bentonita.
- Per a garantir l'eficàcia de les operacions de cementació, les desviacions de les perforacions no poden ser superiors a 1º/50 m.

- c) Tancament o cap de la captació

Per tal d'evitar l'entrada d'aigües exteriors i possibles contaminants, la canonada de revestiment del pou ha de sobresortir entre 0,30 i 0,50 metres per damunt de la superfície del terreny i damunt aquesta s'ha de disposar, al voltant de dita canonada, una placa de ciment amb un gruix mínim de 30 cm en el centre i 15 als caires, de forma que la seva cara superior tingui pendent cap a la perifèria en totes les direccions. La placa ha de tenir una amplària mínima de 50 cm al voltant de la canonada i un gruix mínim enterrat de 30 cm.

d) Mesures a prendre en la instal·lació

En la instal·lació dels equips d'extracció i accessoris (canonada d'impulsió, tub piezomètric, cables, etc.), el promotor de l'obra, ha d'arbitrar les mesures necessàries per a garantir l'estanquitat i no permetre el pas de contaminants.

B) Desinfecció, comptador volumètric i compliment de prescripcions:

1. Acabada la perforació i, en el seu cas, l'assaig de bombeig s'ha de procedir a la seva desinfecció i a la instal·lació d'un comptador volumètric, que ha de mantenir-se per part del propietari en perfecte estat de funcionament, facilitant les pertinents inspeccions per part de l'Administració hidràulica.
2. L'Administració hidràulica pot realitzar les comprovacions pertinents relatives al compliment de les prescripcions de l'autorització i els registres necessaris per a comprovar el correcte segellat, abans de la instal·lació del sondeig.
3. Els directors tècnics, han de certificar el compliment de les condicions imposades o, en el seu cas, adjuntar al full de característiques un registre de raigs gamma i un registre sònic, realitzat pels tècnics competents, com a comprovació del compliment de les condicions imposades i de la correcta cementació del sondeig.
4. S'exceptua del que disposa l'apartat 1.A) d'aquest article, l'execució de sondejors en el perímetre de protecció de les captacions d'abastiment públic que, en tant no es defineixin i s'aprovin individualment aquests perímetres, s'han de regir per les següents normes:
  - a) En les zones de restriccions màximes (250 metres), previstes en l'article 67 del Pla hidrològic de les Illes Balears, no s'autoritzen noves captacions, excepte per a la millora del mateix aprofitament i d'acord amb les prescripcions tècniques que es fixin en cada cas.
  - b) En les zones de restricció moderada (1.000 metres), previstes en el mateix article, les captacions es regeixen per les condicions tècniques específiques que es fixin en cada cas.

Article 7. Abandonament de sondejors

1. Els sondejors negatius han de segellar-se en tota la seva columna de manera que s'impedeixi l'entrada d'aigües superficials i la intercomunicació entre distints nivells del terreny.

2. Els sondejors en explotació que s'abandonin han de segellar-se de forma que es garanteixin els mateixos efectes que en el cas anterior. Si es tracta de sondejors entubats, s'ha de garantir l'estanquitat no només de la part interior de l'entubat sinó entre aquest i el terreny.

Article 8. Alternatives a les operacions de cementació i abandonament de sondejors

Les operacions de cementació i abandonament de sondejors, s'entenen sense perjudici que el director tècnic, en aplicació de l'art. 42 del Pla hidrològic de les Illes Balears, justifiqui adequadament en el projecte i certifiqui, al final de l'obra, davant la direcció general competent en matèria de Recursos Hídrics, que les mesures projectades i efectivament executades són suficients per a la protecció del domini públic hidràulic, així com que compleixen, en el seu cas, les prescripcions imposades per l'Administració hidràulica en la resolució d'aflorament o de sondeig.

TÍTOL III INSPECCIÓ I CONTROL

Article 9

La Direcció General de Recursos Hídrics ha d'establir els mitjans d'inspecció administrativa necessaris per a controlar el degut compliment de les condicions tècniques establertes en el present Decret.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogat el Decret 88/2000, de 16 de juny, sobre mesures especials per a la gestió dels recursos hídrics, pel qual s'estableixen les condicions per a les noves autoritzacions i concessions d'aigües subterrànies a les Illes Balears, i l'Ordre del conseller de Medi Ambient, de 16 de desembre de 2003, que desplega el Decret 88/2000, de 16 de juny, així com totes aquelles normes, del mateix o inferior rang, que s'oposin al present Decret.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Es faculta el conseller de Medi Ambient perquè dicti les disposicions necessàries per desplegar i executar el present Decret.

Disposició final segona

El present Decret entrarà en vigor el dia següent al de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.